

Ett stort steg framåt

Vi i VFSN talar mycket om att stärka organisationer i det civila samhället, men det är lättare sagt än gjort! Visserligen har vi säkert gjort det i och med vår närvaro här under åren, särskilt genom det sätt vi arbetar med nära kontakt, som samtalspartner och ibland också som rådgivare. Den utvärdering som genomfördes 2001 visade att våra samarbetsorganisationer uppskattar oss och inte ser oss som kontrollanter. Men det vi hittills lyckats göra har varit helt på känn, vi har aldrig skrivit ner något om det.

När VFSN vid slutet av 2003 beslöt att satsa litet mer på att stödja samarbetsorganisationerna (SO) via organisationsanalyser av dessa kändes det som ett stort kvalitativt steg framåt. Vi skulle äntligen börja använda ett redskap för att föra diskussionerna framåt.

När vi hade beslutat att börja med analyserna letade vi två koordinatörer fram de dokument vi hade om ämnet. Både Forum Syd och UBV har modeller som vi gick igenom för att se vad som skulle passa oss och våra samarbetsorganisationer bäst. Forum Syd har

även i sitt dokument ett helt batteri med frågor som var bra att ha som utgångspunkt. Mats Carlsson och jag diskuterade detta en hel dag och gjorde en tidsplan för genomförandet av den första analysen. Innan dess hade vi också talat med en person här, som arbetade med detta på Forum Syd och av henne fått exempel och förslag.

Såväl Forum Syds som UBV:s dokument ger inga ledtrådar vad gäller hur man ska tillämpa svaren på de olika modellerna (Trappan, INTRAC, Externt beroende, Input-Output, Fas i utvecklingen samt

SWOT och UBV:s Kompassen) så vi beslöt att börja med det som verkade enklast. Nämligen SWOT:en, Kompassen och en berättande kortfattad sammanfattning med sju punkter. Vi gick noggrant igenom frågebatteriet och ändrade här och där.

Aktivt deltagande

Vi beslutade att använda en deltagande metodologi där både medlemmar och ledning i SO aktivt deltar i planering och genomförande. Vi föreslog ett arbetsmöte med styrelsen i samarbetsorganisationen, därefter individuella intervjuer med fyra andra medlemmar samt fyra förmånstagare som inte är medlemmar. Det finns ett frågeformulär för styrelsen om finanser, medlemsutveckling etc och ett om hela verksamheten. Och ytterligare ett frågeformulär för de individuella intervjuerna.

Vi beslutade även att göra den första analysen tillsammans och att den skulle göras i Santa Lucia. Jag for dit för att presentera vårt förslag för samarbetsorganisationen, vilket de diskuterade och godkände. Mats och jag for dit två veckor senare och genomförde arbetsmötet och intervjuerna. Veckan efter träffades Mats och jag igen och gick igenom svaren och försökte applicera dem på de modeller vi hade valt ut, vilket inte var helt lätt. Vi använde även Kompassen, men beslöt sedan att inte använda den eftersom den ser alldeles för komplicerad ut för att presentera för SO.

Senare for jag till Santa Lucia för att presentera den preliminära analysen. De fick dokumentet med de sju punkterna och SWOT:en. Jag läste upp sjupunktsdokumentet och de fick göra sina kommentarer, som bara var att de höll med. SWOT:en hade jag även skrivit på ett blädderblock som vi fäste på väggen och diskuterade. Deras spontana reaktion var "nog visste vi ungefär att vi hade dessa styrkor och svagheter, men härigenom har det blivit så tydligt". De ville bara ändra marginellt på en punkt. På föreningens kommande stormöte skulle man diskutera vad som kan göras för att komma över bristerna. Mycket riktigt, nästa gång jag besökte dem hade de ett förslag på utbildning i projektformulering, som omfattar allt från diagnostik till utvärdering. Deras största brister

VFSN:S SMÅPROJEKT NR 57. I Barrio Boris Vega i Estelí har kommunen ingen sophämtningsservice, vilket leder till illegala soptippar. Sju kvinnor tillverkar pappersprodukter av återvunnet papper. Kvinnorna har också en egen plantskola och återvinner organiska sopor.

FOTO: MATS CARLSSON

VFSN:S SMÅPROJEKT NR 70. Sex familjer i Santa Lucia i Boaco får resurser att utveckla en jordplätt till en modellgård. Ett exempel som visar att en familj kan leva av sin lilla jord, ha vissa inkomster, bevara naturresurserna och använda vattnet på ett rationellt vis.

FOTO: BERIT SVENSSON H.

är avsaknaden av planer och dokumentation. Vi stävar inte efter att de ska bli biståndsexperten, men om man ska kunna sköta ett arbete med projekt, påverkansarbete, upplysning och arbete i allianser måste man vara ganska strukturerad.

trots legal status. Ett exempel: SO i Tipitapa och arbetet med de olika kvinnogrupperna.

Berit Svensson H.

VFSN-koordinatör i Managua

Diskuterades livligt

Vid ett senare tillfälle gjorde undertecknad en organisationsanalys med *Movimiento Comunal Nicaragüense* (MCN) i León tillsammans med Praktisk solidaritets volontär Elizabeth Aliaga, som arbetar centralt inom MCN med förändringsarbetet. Även här blev arbetet mycket väl mottaget och utkastet diskuterades livligt med en grupp på tolv personer. De kom med flera tillägg till SWOT:en.

Man bör vara två personer för att genomföra arbetsmötet och intervjuerna. Det är många gånger svårt att förklara vad man vill ha svar på, även om vi inte läser frågorna utantill utan försöker förklara i stället. Över huvud taget har målgruppen ofta svårt att resonera teoretiskt och man får gå kringelkrokar för att få svar. Man måste alltså kunna bra spanska!

Vi tycker att det är riktigt att vi inte anställer konsulter för uppdraget. Detta arbete har givit koordinatörerna en slags guide för samtalen med SO angående organisationsutveckling. Analyserna bidrar även till att SO själv reflekterar över sin organisation och arbetet man utför. Man är ofta så inne i det dagliga arbetet att strategier, planer och dokumentering får stryka på foten.

De analyser vi hittills utfört har varit relativt "enkla" på grund av typen av SO. Andra kommer att bli betydligt svårare, där SO är en mer ostrukturerad organisation,

NOT: Som ett direkt resultat av organisationsanalysen i Santa Lucia har VFSN nu godkänt ett nytt projekt, VFSN 84, som omfattar en kurs på 30 timmar för nästan alla medlemmarna i föreningen.

VFSN:S SMÅPROJEKT NR 73. I San Nicolás, ett par mil från Estelí, utbildas 15 personer om hur man bygger och använder solugnar. De ska fungera som handledare åt andra. Skogsavverkningen är ett stort miljöproblem. Hälften av all skog som avverkas används i hemmen för matlagning.

FOTO: MATS CARLSSON

ORGANISATIONSANALYSER

De frågeställningar som görs i en organisationsanalys är kring följande teman:

ÖVERGRIPANDE IDÉ OCH MÅL: Visioner, strategier, verksamhetsidé. Är organisationen öppen för alla? Vilken är målgruppen?

EXTERNA RELATIONER: Till andra organisationer finansiärer, med målgruppen, nätverk etc.

AKTIVITETER: Finns mål, planer, utvärderingar etc.

RESURSER: Medlemmar (kön, rekrytering, ålder, ökande eller minskande, aktiva/passiva), personal, know-how, materiella resurser.

FINANSIERING: Beroende av stöd utifrån, medlemsavgifter, donatorers inflytande.

STYRNING, STÖD OCH INFLYTANDE: Är verksamheten strukturerad? Fungerar administrationen? Har medlemmarna inflytande över inriktning etc? Intern demokrati.

UTVECKLING OCH FÖRÄNDRING: Behövs en förändring/utveckling och finns ett medvetande om detta? Hur är attityden till förändring?

FÖRKLARING: SWOT står för de engelska orden: *strengths*, *weaknesses*, *opportunities* och *threats* (styrkor, svagheter, möjligheter och hot).

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 2.5

Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/

Ur tidskriften Nyheter från Nicaragua nr 2 2004